

להזרזת נתן

גליון קפ"ח (שנה ד') ♦ פרשת במדבר ♦ חודש סיון שנת תשפ"ה

תורת נתן

פנינים מספר
"להורות נתן" על התורה

הטעם שספרו בני לוי
בנפרד - שהם כלולים
בכלל ישראל

נמנה לקרות שומר משמרת
הקודש, והלא כיון שהיה עפ"י
רוח הקודש א"כ היה לו לדעת

גם איזה ולדות יהיו בר קיימא ולא ימונות תוך ל' יום.

ו"ל עפ"י מה שכתב המשנה למלך (הלכות אישות פ"ט ה"ו)
דהא דתורה לא בשמים ואין לסמוך על אליהו הנביא היינו
רק בדברי הלכה אבל לברר המציאות שפיר סמכין על
אליהו. וא"כ כשהודיעה בת קול כמה מנין התנוקות שפיר
סמכין על בת קול, כיון דלא היה אלא בירור המציאות
של עכשיו, אבל אם יודיע הבת קול מי מהילדים יהא בר
קיימא זה נביאות על העתיד וזהו אינו נאמן לפי ההלכה.

לרשע יש כפלים - או'

מִשְׁפַּחַת בְּנֵי קָהָת וְגו' (ג. כט). פירש"י אוי לרשע ואוי
לשכנו.

יש לפרש הטעם שלא אמר בקיצור אוי לרשע ולשכנו.
כי לרשע כפלים אוי, חדא, משום רשעת עצמו, ועוד
שהחטיא והרע גם לשכנו וע"ז מקבל עונש מיוחד. וכן טוב
לצדיק טוב לשכנו, כי לצדיק מלבד הטוב שמקבל עבור
מצותיו, מקבל גם טוב עבור שכנו שזיכהו במצות.

גדול בתורה - אי אפשר להעשות אלא ע"י לימוד
התורה עצמה

וְהָיִינוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ כְּדָמָה לְפָנֵי אֱלֹהֵי מוֹדֵעַ מִן הַמֶּלֶךְ
וְאֶתְּרָן וְנָתָן וְגו' (ג. לח). פירש"י וסמוכין להם דגל מחנה
יהודה והחונים עליו יששכר וזבולון טוב לצדיק טוב לשכנו
לפי שהיו שכניו של משה שהיו עוסק בתורה נעשו גדולים
בתורה שנאמר יהודה מחוקקי ובני יששכר יודעי בינה וגו'
ומזבולון מושכים בשבט סופר.

הנה זבולון החזיק את יששכר שיוכל ללמוד, ומ"מ לא
נעשו הם גדולים בתורה אלא ע"י שהיו שכנים למשה
רבינו, כי אף שמחזיקי התורה מקבלים שכר כשותפים,
אבל גדול בתורה אי אפשר להעשות אלא ע"י לימוד
התורה עצמה. ועיין תשובת הגאון אמרי בינה להגר"מ
אוריבך בספר אמרי בינה חלק א' בענין זה אריכות גדולה.

יפה נדרשת

מדוע התאו ישראל לדגלים במעמד הר סיני

קנאה ותחרות ביניהם, וכמו שאמרו באבות דרבי נתן (פ"ב)
שמלאכים נקראים כל אחד בשם אחר מיכאל גבריאל
רפאל וכו' משא"כ בני אדם עשרה נקראים ראובן וכו',
והיינו שלכל אחד כח לעצמו מה שאין בחבירו וע"כ אין
קנאה ביניהם כי כל אחד יודע שהוא אינו מסוגל לעשות
למה שמסוגל המלאך האחר.

וע"כ התאו גם ישראל להיות כמוהם שכל אחד ידע
שנברא למלא תפקידו באופן שהקב"ה נתן לו את
המכשירין והכחות, ואין הוא יכול למלא תפקידם של
אחרים. והיינו איש על דגלו, שיש מארץ דאורייתא ויש
מארץ דעובדין וכל אחד חייב לעבוד את הקב"ה כפי
הכחות שנתן לו הקב"ה, העומדים בצד צפון לעשירות
ושבצד דרום לחכמה וכו'.

אך את משה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני
ישראל (א. מט). ויש לדקדק אמאי הפרידו שבט לוי משאר
ישראל. ורש"י פירש כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה
לבדו. וצ"ב אדרבה יש לכללם בין כלל ישראל.

ו"ל דבאמת שבט לוי שלוחא דכל ישראל ניהו, שכל
עבודות של כהנים ולוים אין כחם מצד עצמם אלא מצד
שהם שלוחי ישראל, וכמו שאמרו (נדרים לה: ע"י"ש וקדושין
כז: ובתוס' ד"ה דאמר רב הונא) כהנים שלוחא דידן ניהו. וכן
אמרו (תענית כז:). ישראל במעמדם שכהנים ולוים עושים
עבודתם בשליחות כל ישראל, וע"כ לא שייך לספור את
הלוים לחוד, הואיל שהם כלולים בתוך כלל ישראל, ואין
בפרט אלא מה שבכלל.

וזה נרמז במספר הלוים שהיו כ"ב אלף, וע"כ איתא (תנחומא
וישלח ב) שבשעת מתן תורה ירדו כ"ב אלף מלאכים כנגד
כ"ב אלף הלוים (רבינו בחי שמות יט: יז), ועוד רומז על כ"ב
אתון דאורייתא, אלף אחד על כל אות שבתורה. והנה
איתא (עשרה מאמרות לרמ"ע מפאנו מאמר הנפש ח"ג פרק ה - ו)
ישראל ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה, והנה ששים
רבוא אותיות אלו מורכבים מכ"ב אתון דאורייתא, והיינו
דשבט לוי שהם כ"ב אלף כנגד כ"ב אתון דאורייתא מהם
מורכב שש מאות אלף ישראל כנגד שש מאות אלף
אותיות שבתורה. וע"כ לא ה' שייך מספר שבט לוי, כי
הם כללו בנשמתם כללות עם ישראל. וזה שנאמר, אך את
מטה לוי לא תפקד וגו' בתוך בני ישראל, ר"ל שזהו נתינת
טעם, אמאי לא תפקד אותם, משום שהם נכללים בתוך
בני ישראל, וכבר נמנו בתוך בני ישראל.

מדוע לא סמך על רוח הקודש לראות אם הוולד
בר קיימא

וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל פִּי ה' פֶּאֶרְשׁ צִנֹּה (ג. טז). פירש"י אמר
משה לפני הקב"ה היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת
מנין יונקיהם, א"ל הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה
שלי, הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת
לפניו ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך תנוקות יש
באהל זה לכך נאמר על פי ה'.

יש לדקדק דאם הכל נעשה עפ"י ה', א"כ הא דכתב
רש"י לעיל מן חודש ומעלה משיצא מכלל נפלים הוא

שיח מזהר"ן

פנינים מספר
"שיחות מלוא מלכה"

המפרש הקדמון רבינו עובדיה מברטנורא
ז"ע - ג' סיון

רע"ב היה בימי מהרי"ק רבינו יוסף קאלון ז"ע שנפטר לערך
שנת ר"מ. רע"ב התגורר בחבל רומי, וברטנורא היה עיר באטליה
של רומי. רע"ב נסע לארץ ישראל, ועד היום ישנו מכתב שכתב
מכאן לאביו שנשאר בחוץ לארץ, בו הוא מפרט לו את כל סדר
נסיעתו לארץ הקודש. שנסע לארץ דרך הים הגדול והגיע
תחילה לאלכסנדריה של מצרים, שם היה בית הכנסת שבו נמצא
ספר תורה שכתב עזרא הסופר והוא נורא מאוד, ובא אורח אחד
מערבי [צפון אפריקה] ונתן שוחד לשמש ביהכ"ס שיתן לו
את הס"ת הזה, והשמש הסכים ליתן לו רק את הס"ת אך את
התיק השאיר שם, והאיש שלקח את הס"ת נסע בספינה, ובלב
ים עמד עליו נחשול של מים אדירים והספינה טבעה יחד עם
הס"ת למצולות ים, וגם השמש שהסכים לקחת את השוחד,
לא הוציא את שנתו ומת במיתה חטופה, ולא נשאר זכר מהס"ת
היקר רק את התיק. כהמשך לזה מביא הרב חיד"א ז"ע בספרו
"שם הגדולים" (אות ע' סוף ב') שבבחינתו בארץ ישראל נמצא שישנו
מקום גבוה שאין היד שולטת שם, והיו האנשים מוגידים ששם
נמצא הס"ת של עזרא הסופר, והבריות אמרו שכל מי שנוגע
בספר הקדוש הזה הוא מסתכן למות באותה שנה או באותו
חודש, אך החכמים שבהם אמרו שכבר אין הס"ת נמצא במקום
הזה כי לקחוהו משם, והרב חיד"א כותב שאחרי שראה את מה
שכתב רע"ב במכתבו, שמח מאוד בראותו שצדקו בדברי החכמים
האלו. בדרך אגב מביא הרב חיד"א שם, שבבחינתו בביהכ"ס שם
ראה טבלה המודבקת על הכותל ובה נכתב שבני ארץ כנען
ההיכל בשנת ד' אלפים תתע"ה, אך בידי הזקנים היתה קבלה
שהיכל ביהכ"ס הוא קדמון מאוד יותר משנה זו שכתב שם,
וכנראה שהגביר הולך רק הוסיף לשכלל את ההיכל ולא בנאו.

ממצרים המשיך רע"ב בנסיעתו ועבר את ים סוף ומצא את הר
סיני, משם עבר את המדבר הגדול והגיע לעזה, שם הראו לו את
הבית שהפיל שמשון הגיבור על הפלשתים. כמז"כ נסע לחברון
להשתטח על קברי האבות במערת המכפלה, והוסיף להתפלל על
קברה של רחל אמנו ע"ה. אח"כ נסע לעיר ירושלים ת"י, והוא
כותב במכתבו, שאע"פ שירושלים היא עיר חריבה מכל מקום
עדיין היא ארץ ובת חלב ודבש. רע"ב נפטר בירושלים וקברוהו
במערה הסמוכה למי השילוח, ועד היום ישנה מצבת קבורתו
בירושלים, ורבים מאתב"י עולים להתפלל על ציון קדשו ביום
ההילולא.

רע"ב מפורסם בפירושו הנפלא והמדויק שכתב על כל ששה
סדרי משנה. הגה"ק בעל "תוספות יום טוב" ז"ע כותב בהקדמה
לחיבורו על המשניות, בטעם הדבר שרע"ב ראה צורך לכתוב
פירוש על המשניות אחרי שכבר הקדימו בזה הנשר הגדול
מורן הרמב"ם ז"ע, כי הרמב"ם מפרש רק את הדינים הכלליים
והעיקריים המובאים במשנה, אך אינו יורד לעומקם של דברים
לפרש כל תיבה בפני עצמה. [בתחילה כתב הרמב"ם את
פירושו על המשניות בשפה הערבית, כי התגורר במצרים וזו
היתה השפה המדוברת שם, וידידו רבי יהודה אבן תבון הדפיס
את הפירוש לשון הקודש, אך גם זה היה קשה להבנה, מפני
שהשפה שדבורה בימים ההם לפני כאלף שנים כבר השתנתה
כיום, ולאחרונה קם איש אשר רוח בו יהודי מאנשי ספרד שהיה
לו ברשותו כתב יד מלשון קדשו של הרמב"ם שנתנו בערבית,
וגזל תירגם את הדברים לשפה המדוברת בלשוננו כיום, ודבר
מדול מאוד עשה בזה, מפני שכיום כשרואים את התרגום החדש,
מתורצים בזה הרבה קושיות שהקשו המפרשים על כמה סתירות
שנמצאו בדברי הרמב"ם בפירושו למשניות לבין מה שכתב
במשנה תורה שלו]. לכן החליט רע"ב לחבר פירוש חדש בו הוא
יפרש כל תיבה הקשה להבנה במשניות, דבר ידיו על אפניו.
והנה רע"ב הציל ממש את לימוד המשניות בקרב בני ישראל, כי
בזכות פירושו אפשר להבין את כל התיבות התמוהות, וגם לידים
קטנים בגיל הפעוטות לומדים ומשננים פרקי משניות בהבנה
יתירה.

התי"ט עצמו כותב שכיון שהוא תלמידו המובהק של הגה"ק
מהר"ל מפראג ז"ע, ושיטת מהר"ל היתה (גור אריה ערך פ'י
ואתחנן) שקודם צריכים ללמוד עם התינוקות חמשה חומשי תורה

המשך בעמוד הבא

חק נתן

עניני הלכה
משולחניו של רבינו ז"ע

יניק, ומ"מ חל חיוב ההידור עליו כי בנפשינו הוא, וכמו כן ברב שמחל על כבודו, נהי דחובת הכבוד שמצד הרב כבר פקע כיון שמחל עליו, מ"מ נשאר עליו חיוב ההידור, שישוד חיובו אינו מצד הרב אלא מצידו, וע"כ לא מהני בזה מחילה ודו"ק השיב. [כעת נדפס מחדש ס' חידושי מרן ר"ח הלוי על הרמב"ם (ה' ת"ת פ"ה ה"א), וראיתי שכתב קרוב לסיוד דבריו דחיוב כבוד רבו הוא מצד רבו וע"כ שפיר יכול למחול, אבל ההידור הוא מצוה שעל קרקפתא דגברא ואין לו מצד החכם וע"כ לא מועיל בו מחילה עיין שם. ברוך שמונתני לדעת הגדול ז"ל...]

ותבנא לדינא, ברב האומר לתלמידו שלא ללוות בדרכים, נראה דאין חיוב ההידור של התלמיד מכלמה טעמים, חדא דהיני דאומר הרב בהדיא שאין רצונו בהידור זה מטעמו ונימוקו עמו, נראה דאין חיוב ההידור וכנ"ל. ועוד דעיקר חיוב ההידור הוא, כמו שכתב במאירי קידושין (י"ב ב), שהתלמיד צריך להראות שאף שהרב מחל על כבודו ועי"ז אין התלמיד נוהג בכבודו, מ"מ כ"ז הוי רק לפני משורת הדין, ואילו מדינא היה התלמיד מחויב בכבודו, ועי"ז צריך למיעבד ליה ההידור עיין שם. ומעתה כשהתלמיד אומר בהדיא שרוצה לעשות ההידור והרב אינו מרשהו, אי"כ בדיבור זה בעצמו כבר עביד התלמיד ההידור, כיון שהראה שמחילת הרב הוא לפני משורת הדין. ועוד נראה לעני"ז, דדין ההידור נאמר רק בהני כיבודים שהתלמיד מחויב לעשות לרבו בכל גוונא, וכגון אלה המבוארים בשו"ע י"ד (ס' רמ"ב), לעמוד מלפניו ולא לישב במקומו ושלא להורות במקום רבו וכו', ובהו צריך לעשות ההידור, אבל ללוותו בדרך אינו מבואר בש"ס ושו"ע שהוא מחויב הכיבודים, ובהו נראה דלא שייך ההידור כלל, ואף דמבואר בשו"ע שם (סוף י"ט) דכל מלאכה שהעבד עושה לרבו תלמיד עושה לרבו עיין שם, והרי בעבד מצוה המוליד כל רבו לבית המרחץ וכמבואר בקידושין (כב ב) עיין שם, מ"מ נלענ"ז דהולכת כלו לבית המרחץ אינו חיוב כמו קימה ודומיהם, דבקימה ודומיהם מחויב בכל גוונא אם רבו לא דרש זאת מתלמידו, אבל בהני דמבואר בקידושין שם דמרחיצו ומלבישו וסכו ומוליד כליו לביה"מ, נאמר רק כשרבו רוצה בכך שהתלמיד ישמשנו באלו, דאז מחויב התלמיד לצייתו, אבל מעולם לא שמענו שתלמיד יחוייב לעשות מלאכות אלו לרבו בלי שיושק לכך, ומעשים בכל יום יומי. וא"כ מכש"כ כשרבו אומר בהדיא שאין רצונו שתלמידו יעשה מלאכות אלו בשבילו, פשיטא דלא שייך בזה שום הידור. ובאל"ה נראה, דרק הולכת כליו לביה"מ מחויב התלמיד, ולא בלוייתו גרידא שאין בו גנאי ללכת לבד. והא דאמר חז"ל שאין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך בלא שני אנשים וכרשי" (יו"א כ"ב ג), היינו רק שיוצא לדרך ולא בחלק בשוק בעי, ומכל הלין טעמא נלענ"ז דבני"ד ליכא חיוב ההידור כלל.

(שו"ת להורות נתן חלק ו' סימן פה, יעו"ש באריכות)

מי שרבו ציוה עליו שלא לכבדו בכיבוד מן הכיבודים אם מחוייב התלמיד לציית

ע"ד השאלה, במי שרבו ציוה עליו שלא לכבדו בכיבוד מהכיבודים, אי מחוייב התלמיד לצייתו, מוכיח שמבואר בשו"ע (ס' רמ"ב סעיף ל"ב) דאע"ג שרבו שמחל על כבודו הרי הוא מחול, מ"מ מצוה על התלמיד להדרו.

בקידושין (ל"ב ב) פריך למ"ז דרב שמחל על כבודו מחול, מהא דרבא משקי ביה הילולא דבריה, ודל ליה כסא (גריה הכוס) לרב פפא ולר"ה בריה דר"י, וקמו מקמיה, (ודל כסא) ובהו מארי ולר"פ בריה דר"ח ולא קמו מקמיה, ואיקפד ואמר הני רבנן רבנן הני רבנן לאו רבנן וכו', ומשני, אפ"ה ההידור מיעבד ליה בעי, ופירש"י "הידור, לנע מעט כאילו רוצה לעמוד בפניו" עכ"ל. ויש לעיין בטעמא דמילתא דאמרין "ההידור מיעבד ליה בעי", אשר יש לפרש בשני פנים - חדא, דבאמת הרב יכול למחול עד שאפילו ההידור לא יצטרך התלמיד לעשות, והא דאקפד רבא היינו משום דאיהו לא מחל אלא על הקימה ממש אבל על ההידור לא מחל, ומ"מ אילו היה רוצה למחול גם על ההידור כי אז היה פוטל את התלמיד גם מההידור. או נימא, דהרב אינו יכול למחול על ההידור אפילו אם ירצה בכך, דעד כדי כך לא ניתן כבודו להיות מחול, ולכאורה נראה לענ"ז דפליגי בזה רבותינו הקדמונים ז"ל...

ובטעמא דהך דינא דרבו אינו יכול למחול על בזיונו, נלענ"ז לומר עפ"י מה שנסתפק בשו"ת מהר"ם שיק (חיד"י סי' ר"ח), במה דקי"ל דרב יכול למחול על כבודו, אם הכונה היא דהרב מחל את עיקר חיוב כיבודו והול' חיוב זה כמאן דליתא, וממילא אם רצה לחזור בו אינו חוזר, כיון שכבר מחל על זכות כיבודו, או להכונה היא דחיוב הכיבוד נשאר אף לאחר המחילה, אלא דמחילתו הול' כאומרו הריני כאילו התקבולתי, וכמבואר כ"כ בש"ס נדרים (כ"ד א) עיין שם, וא"כ שפיר מהני חזרה ממחילתו. ואחר שהארין מסיק, דמחילת הרב מהני רק מגדר הריני כאילו התקבולתי, ואין בידי למחול יסוד חיוב כיבודו עיין שם שהארין. והנה כתב הר"ן בנדרים (כ"ד א) בשם הרשב"א ז"ל, דדוקא בקיום מעשה שייך לומר הריני כאלו התקבולתי, וכגון באומר לחבירו קונם שאתה נהנית לי אם אי אתה נתון לבני כור חטיין, דיכול לומר הריני כאלו קבלתי את החטיין, שהרי בידי לקבלו ולהחזירו, אבל בביטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין לאי את תלך למקום וכו', לא שייך לומר הריני כאלו לא הלכת עיין שם. ועל כן דוקא לענין כיבוד שייך לומר הריני כאלו התקבולתי, דכיבוד הוא בקיום ועשה דהיינו להאכילם ולהשקותם וכדאיתא בקידושין (לא א), וע"כ יכול האב למחול את כבודו, דאומר הריני כאלו התקבולתי את הכיבוד, אבל לענין בזיון, הנה כשביהו הבן אין האב יכול לומר הריני כאילו לא ביזית, דזה הוי ביטול מעשה ועי"ז לא שייך לומר הריני וכו', וע"כ לא מצי למחול על בזיונו. [ועיין לקמן סוס"י ק"ה].

דבר בעתו

מים אלו מסוגלים ל'כל אחד' - לקבל עליו עול תורה במסירות נפש

ומפי זרעך זרעך מעתה ועד עולם".

והנה קבלה זו בלבנו צריכה להיות דוקא בימים קדושים אלו, שהן ימי הכנה לקבלת התורה, אשר ימים אלו מסוגלים לכל אחד לקבל עליו עול תורה במסירות נפש. וזכות זה יעו"ש השו"ת שנוכח כולנו ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת ומתוך שמחה של מצוה, וזכה לראות בישועתם של ישראל וגאולה שלימה ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו אמן. (פניני להורות נתן - סימן)

בלא תורה לא יתכן קיום לעולם כלל - ועל כן כל מי שהוא לומד תורה הרי הוא שלוחו של הקב"ה לקיים ההבטחה של לא תשכח מפי זרעו. ועל כן חייב כל אחד להתאמץ ללמוד תורה במסירות נפש, ולהיות שלוחא דרחמנא של קיום ההבטחה של כי לא תשכח מפי זרעו, ובשכר זה יזכה שיקיים בו עצמו ההבטחה של כי לא תשכח מפי זרעו, שיזכה שגם ילדיו וזרעו אחריה עד סוף הדורות ילמדו תורה, ויקיימו בו מקרא ותוב "כי לא ימוש מפיך ומפי זרעך

...הנה גם כהיום, וכאשר אנו חיים בדור יתום ועולם שפל, ויש הרבה שהיו רוצים חס ושלום להשיח את התורה בכל מיני אמצעים, ואף על פי כן יש בני תורה המוסרים נפשם על לימוד התורה ולומדים תורה מתוך הדחק ובמסירות נפש, ואף שהוא למעלה מן הטבע, אולם כל זה הוא מכוח של הבטחת הקב"ה כי לא תשכח מפי זרעו. ומכיון שהקב"ה רוצה שיהא קיום לעולם, ולא תהוה בראה אלא לשבת יצרה, ממילא מוכרח שתהא תורה בעולם, כי

המשך "שיח מוהר"ן"

וששה סדרי משנה שהם דברים קלים להבנה, ורק כשיתבאר יתחילו ללמוד עמהם גמרא רש"י ותוספות, ולכן כתב פירוש על המשניות כדי שהילדים הלוזמים זאת יבינו אותם. אך על שיטת המהר"ל חלקו רוב גדולי האחרונים, ובראשם קזני מרן ה"חתם סופר", שכתב (דרשות חת"ס ח"א דף ק"ב) שאם יתחילו ללמוד עם הילדים רק דברים קלים, איז הם יתרגלו ללמוד רק את הדברים הקלים, ואח"כ כשיבשקו ללמוד אתם גפ"ת וסוגיות קשות הם לא ירצו ללמוד אותם. ה"חת"ס מביא ראיה לדבריו שצריכים קודם להתחיל בדברים הקשים, כי במתן תורה ראינו שבני ישראל יצאו ממזרים אשר שם היו עבדים ומשועבדים בעבודת פרך, ותיכף אחרי צאתם משם קיבלו את התורה, והנה בפשטות היו צריכים קודם להתחיל אתם מוקל אל הכבד, אך לא כך ראינו שנהג הקב"ה עמהם, אלא תיכף הטיל עליהם עול תורה במלוא כובד המשקל, כי אם היה משה רבינו מתחיל ללמוד קודם הלכות דרך ארץ, איז אח"כ כשהיה בא ליתן להם את עשרת הדברות, לא היו רוצים לקבלם. הידוע הוא שממש כדברים האלו כתב הגה"ק

מתוך צוואת רבינו זצוק"ל

י"ל על ידי
מכון להורות נתן' להוצאת והפצת
כתבי רבינו בעל 'להורות נתן' זיע"א

- לקבלת העלון במייל וכן להערות
והצעות - נא לפנות לאימייל
mln0527157594@gmail.com

"וכל מי שיתן ממון להדפסת הכתבים

אודיה לו למליץ יושר בעו"ז" הכל לפי רצון הבורא

ניתן לקיים צוואת הק' ולהשתתף בהדפסת הספרים
ולזכות 'למליץ יושר' ול'זכות גדולה בזה ובבא' וכלשון
רבינו הגה"ק זיע"א בצוואתו הק'

על ידי עמדות 'נדרים פלוס' - 'מכון להורות נתן'